

Uvod v uro

Na vsakem trgu potrošniki s svojimi izbirami odločamo, **kateri izdelki se prodajajo in v kakšnih količinah**. Z zavestnimi in premišljenimi nakupnimi odločitvami lahko potrošniki **močno vplivamo na proizvajalce**. Oglaševanje sicer pogosto skuša usmerjati ali celo manipulirati naše odločitve, vendar lahko potrošnik, ki razmišlja **kritično in okoljsko odgovorno**, pomembno prispeva k spremembam na trgu.

Ta učna ura učence vodi skozi proces razmišljanja in delovanja, ki postavlja **temelje vrednotam**. Te vrednote jim pomagajo, da se od **posameznih potrošniških odločitev** premaknejo k **širšim spremembam**, ki jih soustvarjajo skupnosti in demokratični procesi ter prispevajo k reševanju okoljskih izzivov.

Cilji

Učenci bodo sposobni:

- razložiti, **kako embalažni odpadki vplivajo na okolje**,
- prepoznati različne **pogleda in skrbi potrošnikov**, povezane z embalažnimi odpadki, ter jih jasno predstaviti,
- **načrtovati in izvesti kampanjo**, namenjeno zmanjševanju količine embalažnih odpadkov.

Potreben čas / trajanje

- **Učna ura v razredu 1: 45 minut**
Učitelj izvede uvodno predstavitev o vplivih embalažnih odpadkov na okolje ter učencem razloži, kako izvesti anketo med potrošniki.
- **Skupinska naloga 1: 1 teden**
Vsak učenec oziroma skupina učencev izvede anketo med potrošniki. Vsaka skupina naj v anketo vključi vsaj 4–5 potrošnikov.
- **Učna ura v razredu 2: 90 minut**
Namenjena je zbiranju, analizi in predstavitvi rezultatov anket, ki so jih izvedli učenci.
- **Učna ura v razredu 3: 45 minut**
Učenci sodelujejo v viharjenju idej (brainstormingu) ter razvijajo ideje za kampanjo (npr. kratki nastopi, skeči, glasbeni vložki), s katero bodo ozaveščali o odgovornih potrošniških izbirah in pravilnem ravnanju z embalažo.
- **Skupinska naloga 2: 15 dni**
Učenci imajo 15 dni časa za izvedbo kampanje, ki jo v tem obdobju izvedejo 3–4-krat.

Potrebni pripomočki

- Vir 1 (obrazec za anketo med potrošniki)
- Pisni pripomočki
- Materiali za izvedbo kampanje

Povezovanje s Cilji trajnostnega razvoja:

Aktivnost

Delo v razredu – Učna ura 1

- Skupaj z učenci izvedite viharjenje idej (brainstorming) o različnih vrstah embalažnih materialov (karton, steklo, les, slama, listi, plastika ipd.) ter jih na ta način seznanite s pomenom embalaže.
- Z učenci razpravljajte o vplivih embalažnih odpadkov na okolje ter jih postopno uvedite v razumevanje okoljskih posledic embalaže.
- Učencem predstavite anketo, ki jo bodo izvajali posamično ali v skupinah, z namenom ugotoviti, kako potrošniki dojemajo vplive embalažnih odpadkov. Pred izvedbo ankete skupaj preglejte in razložite anketni vprašalnik.
- Z učenci se pogovorite in jih usmerite, kako vljudno in odgovorno pristopiti k potrošnikom, ko jih prosijo za sodelovanje pri izpolnjevanju ankete.

Vprašanja za razpravo (brainstorming)

Tema: Embalaža in njeni vplivi

- ◆ 1. korak: Prepoznavanje embalaže
 - Katere vrste embalaže srečujemo vsak dan (doma, v šoli, v trgovini)?
 - Iz katerih materialov je ta embalaža narejena?
 - Kateri izdelki imajo največ embalaže?
- ◆ 2. korak: Namen embalaže
 - Zakaj sploh potrebujemo embalažo?
 - Kaj bi se zgodilo z izdelkom brez embalaže?
 - Katere naloge embalaža opravlja (zaščita, informiranje, transport, privlačnost)?
- ◆ 3. korak: Prednosti in slabosti
 - Katere so prednosti embalaže za potrošnika?
 - Katere so slabosti embalaže za okolje?
 - Kateri materiali so bolj problematični in zakaj?
- ◆ 4. korak: Odpadki in okolje
 - Kaj se zgodi z embalažo, ko izdelek uporabimo?
 - Katera embalaža najpogosteje konča med odpadki?
 - Ali vsa embalaža konča v zabojniku za ločevanje?
- ◆ 5. korak: Potrošniške odločitve
 - Kako na naše izbire vplivajo oglasi in videz embalaže?
 - Ali embalaža včasih vpliva na to, ali izdelek kupimo ali ne?
 - Ali bi izbrali izdelek z manj embalaže, če bi bil manj privlačen?
- ◆ 6. korak: Izziv in razmislek
 - Kateri embalaži bi se lahko najlažje odpovedali?
 - Kje bi lahko uporabili ponovno uporabno embalažo?
 - Kaj bi lahko kot razred ali šola naredili drugače?

Skupinska naloga 1

- Učencem zagotovite **en teden časa**, da zberejo odgovore z uporabo **anketnega vprašalnika za potrošnike**.
- Anketni vprašalnik vsebuje **20 vprašanj**, zato je treba učence opozoriti, da lahko izpolnjevanje ankete **vzame približno 30 minut**.
- Vsaka skupina naj opravi anketo z **najmanj 4–5 potrošniki**.

Delo v razredu – Učna ura 2

- Učence prosite, naj **tabelarično uredijo zbrane podatke** in organizirajo prejete odgovore.
- Učence spodbudite, da **analizirajo rezultate in jih predstavijo**. Predstavitve naj potekajo v obliki **razredne razprave**, skupine pa naj rezultate **ponazorijo z infografiko**.
- Pripravljene infografike naj bodo **razstavljene v Ekošolskem kotičku**

Delo v razredu – Učna ura 3

- Na podlagi **rezultatov ankete** učence usmerjajte, da **prepoznajo ključna sporočila** ter skupaj oblikujejo **načrt kampanje** za ozaveščanje o problematiki embalažnih odpadkov.
- V okviru načrta kampanje naj učenci **izberejo medij**, s katerim bodo sporočila posredovali: **kratek skeč** (priporočeno trajanje **7–10 minut**) ali **glasbeno-odrsko točko / muzikal** (približno **7–10 minut**), pri čemer naj jasno **naslovijo problem** embalažnih odpadkov in **predstavijo možne rešitve**.

Skupinska naloga 2

- **Skeč ali muzikal**, ki so ga pripravili učenci, naj **izvedejo na javnih mestih**, kot so npr. **nakupovalna središča**, z namenom **ozaveščanja javnosti o problematiki embalažnih odpadkov**.
- Učitelji bodo za izvedbo aktivnosti morda morali **pridobiti dovoljenje upravljavcev javnih prostorov** (npr. nakupovalnega središča).
- Ozaveščevalne aktivnosti naj se izvedejo **vsaj 3–4-krat v obdobju 15 dni**. Iz nastopa se lahko pripravi **video**, ki se ga deli na **družbenih omrežjih**.

Evalvacija

- Po zaključku anket učitelji oziroma mentorji učencem pomagajo **oblikovati zaključke o mnenju potrošnikov** glede vplivov embalažnih odpadkov na okolje.
- **Vrednotenje kampanje:**
Nekaj mimoidočih, ki so si ogledali nastop učencev, se povpraša, **kako so doživeli predstavitev** in kakšno sporočilo so iz nje odnesli.

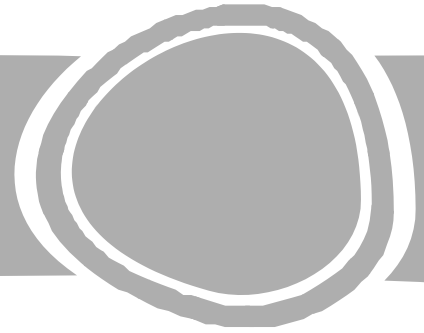
EKO SKLAD
SLOVENSKEGA DEJELSKIH
JAVNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
PODNEBJE IN ENERGIJO

Projekt Embalaža in jaz sofinanciran s strani Eko sklada in Ministrstva za okolje, podnebje in energijo

»Za mnenja, predstavljena v tem dokumentu, so izključno odgovorni avtorji dokumenta in ne odražajo nujno stališč Ministrstva za okolje, podnebje in energijo ali Eko sklada j.s.«.

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA POTROŠNIKE

Namen ankete

1. Anketa nam pomaga ugotoviti, **kaj potrošniki menijo o embalaži.**
2. Z anketo želimo razumeti, **ali so potrošniki zaskrbljeni zaradi vpliva embalažnih odpadkov na okolje.**
3. Z anketo želimo ugotoviti, **ali potrošniki načrtujejo kakršne koli ukrepe za zmanjšanje embalažnih odpadkov.**

1. Ali ste potrošnik?

DA NE

2. Navedite tri izdelke, ki jih redno uporabljate ali kupujete:

1. _____
2. _____
3. _____

3. Ali ti izdelki vsebujejo embalažo?

DA NE

4. Naštejte pet različnih vrst embalažnih materialov, ki jih poznate:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

5. Ko kupujete mleko, pakirano v različnih oblikah (npr. vrečke, tetrapaki, steklenice), ali razmišljate o recikliranju te embalaže?

DA NE

6. Ali menite, da so ti embalažni materiali za pakiranje mleka škodljivi za okolje?

DA NE

Zakaj?

7. Ali razmišljate o embalaži, ko kupujete izdelek, npr. šampon?

DA NE

Bi se odločili za:

vrečke

- majhne plastenke za enkratno uporabo
- večje embalaže / večje plastenke

8. Ali menite, da lahko vaša izbira načina pakiranja šampona vpliva na okolje?

- DA
- NE

Če da, zakaj in kako?

9. Ko kupujete zelenjavo, kaj bi raje izbrali?

- svežo, nepakirano zelenjavo
- narezano in očiščeno zelenjavo, pakirano v različnih embalažnih materialih (npr. plastični pladnji za enkratno uporabo, polistirenski pladnji ipd.)

10. Ali menite, da vaše potrošniške izbire naredijo razliko? Kako in zakaj?

11. Ko greste po nakupih, ali običajno s seboj prinesete svojo nakupovalno vrečko?

- DA
- NE

Če ste odgovorili z NE, izberite eno od spodnjih trditev:

- V trgovini zaprosim za nakupovalno vrečko.
- Menim, da je odgovornost trgovine, da mi zagotovi nakupovalno vrečko.
- Menim, da je moja odgovornost, da s seboj prinesem nakupovalno vrečko.

12. Ali ste pri nakupovanju pozorni na embalažo, ki je izdelana iz recikliranih materialov?

- DA
- NE

13. Na kaj ste pri embalaži najbolj pozorni?

Spodnje elemente **ocenite od 1 do 5**, glede na to, kaj vam je pri nakupu **najpomembnejše** (1 = najmanj pomembno, 5 = najbolj pomembno):

- Rok uporabe
- Simboli za recikliranje
- Vsebina embalaže (podatki o izdelku)
- Material, iz katerega je embalaža izdelana
- Cena izdelka
- Akcije (npr. »kupi enega, dobiš enega gratis« / dodatna količina brezplačno)

14. Ali embalažne materiale shranjujete za recikliranje?

- DA
- NE

15. Kako običajno odložite naslednje vrste embalaže?

(označite ustrezno možnost)

Vrsta embalaže	Med mešane odpadke	Ločeno za recikliranje
Plastenke	☐	☐
Valovit karton	☐	☐
Steklenice	☐	☐

Vrsta embalaže **Med mešane odpadke** **Ločeno za recikliranje**

Tetrapak

Aluminijaste pločevinke

16. Katero vrsto embalaže ste najbolj pripravljeni vrniti oziroma oddati v recikliranje?

(označite eno ali več možnosti)

Plastenke

Valovit karton

Steklenice

Tetrapak

Aluminijaste pločevinke

Zakaj?

17. Ali menite, da morate tudi sami prispevati k zmanjšanju količine embalažnih odpadkov?

DA NE

Zakaj?
